

OBSAH

Úvod	13
I Organizace a řízení průmyslové výroby	15
1.1 Nejvyšší orgány řízení národního hospodářství a jeho základní členění	15
1.2 Soustava organizace a řízení průmyslové výroby	15
● Zásady řízení	16
● Centrální plánovité řízení	19
● Nepřímé řízení ekonomickými nástroji	21
— základní pojmy a vztahy	21
— ceny a cenová politika	22
— finanční soustava a úvěrová politika	23
— hmotná zainteresovanost podniku — hrubý důchod	24
— fondy podniků	27
● Kontrola a její orgány	28
— pojem, zásady a účel kontroly	28
— druhy a formy kontroly	28
— kontrolní orgány a jejich organizace	29
● Hlavní úkoly společenských organizací	30
— základní organizace Komunistické strany Československa	30
— závodní organizace Revolučního odborového hnutí	30
— závodní organizace Československého svazu mládeže	31
1.3 Organizace a řízení výrobních oborů a podniků	32
● Organizace a řízení výrobních hospodářských jednotek	32
● Organizace a řízení výrobních podniků	33
— organizační řád a organizační schéma	33
— druhy a etapy výroby	33
— výrobní, odborné a pomocné útvarů a vedoucí výrobních útvarů	34
— poradní orgány	37
— vnitropodnikové řízení	38
— příklad organizace průmyslového podniku	38
1.4 Produktivita práce	41
● Produktivita práce, její význam a složky	41
— produktivita práce jako ukazatel účinnosti práce	41

– složky produktivity práce	41
– cesty ke zvyšování produktivity práce	42
1.5 Informace	44
● Druhy ekonomických informací	45
– operativní evidence	45
– účetnictví	45
– statistika	46
1.6 Prostředky organizační a výpočetní techniky	47
● Metody a prostředky pořádání	47
– řazení a třídění	47
– značkování	47
– formuláře	48
– pořadače a lístkovnice	49
● Rozmnožování písemností	52
● Diagramy pro organizaci a řízení	53
– účel, druhy a forma diagramů a pomůcek	53
– kontrolní diagramy	53
– organizační diagramy	55
– plánovací tabule	55
● Prostředky výpočetní a řídicí techniky a jejich využití ve strojírenství	56
2 Organizace základních výrobních činností	59
2.1 Členění hlavní výroby	59
– účel členění	59
● Průběh výroby a její fáze ve strojírenství	59
– členění výrobních fází – výrobní postupy a operace	60
2.2 Časový průběh výroby	61
● Časové vazby a průběžné doby výrobních postupů	61
– složky průběžných dob	64
2.3 Organizace výrobních útvarů a průběhu výrobních postupů	65
● Předmětná organizace dílen – proudová výroba a výrobní linky	65
● Technologická a smíšená organizace dílen	70
● Organizace provozů	71
– spolupráce provozů a dílen, mezisklady, doprava	71
● Porovnání předmětné a technologické organizace	72
2.4 Typy výroby	74
● Znaky jednotlivých typů výroby	74
– základní znaky	74
– průvodní znaky	75
● Přejít k vyšším typům výroby	76

3	Základní technické činnosti v podniku	79
3.1	Vědeckotechnický rozvoj	79
●	Řízení vědeckotechnického rozvoje	79
3.2	Technická příprava výroby	80
—	základní úkoly a složky technické přípravy výroby	80
●	Konstrukční příprava výroby	82
—	úkoly konstrukční přípravy výroby	82
—	konstrukční příprava a sériovost výroby	82
—	technologičnost konstrukce	83
—	konstrukční dokumentace	84
—	evidence konstrukční dokumentace	86
●	Technologická příprava výroby	92
—	podklady a úkoly technologické přípravy výroby	92
—	dílenské rozpisky	92
—	výrobní postupy	93
—	technickohospodářské normy spotřeby materiálu	104
—	ekonomické zdůvodnění volby výrobní metody	105
—	typizace technologických postupů a skupinová technologie	108
—	technologické projekty	109
3.3	Technická normalizace	112
●	Vývoj normalizace a druhy technických norem	112
●	Tvorba norem a hodnocení normalizačních řešení	114
●	Význam a uplatnění normalizace ve strojírenství	117
3.4	Řízení jakosti — technická kontrola	118
—	pojem jakosti výrobku	118
●	Péče o jakost — útvar pro řízení jakosti	119
●	Kontrola jakosti	120
—	kontrolní operace ve výrobních postupech	121
●	Náklady na řízení jakosti	123
3.5	Technická obsluha výroby	124
—	význam a úkoly technické obsluhy výroby	124
●	Hospodaření s nářadím	125
—	účel hospodaření s nářadím — třídění nářadí	125
—	normování spotřeby nářadí	125
—	zásoby nářadí a evidence jeho spotřeby	127
—	výdej, ostření, opravy a obnova nářadí	128
●	Hospodaření se základními prostředky a energií	128
—	význam základních prostředků — socialistické vztahy k základním prostředkům	128
—	péče o stroje, opravy a jejich plánování	129
—	hospodaření s energetickým zařízením a energií	131

4	Péče o pracující ve výrobě	133
4.1	Vliv rozvoje techniky, technologie a organizace na práci	133
4.2	Fyziologické, psychologické a sociologické základy práce	134
4.3	Pracovní prostředí a jeho estetizace	137
4.4	Bezpečnost a hygiena práce — protipožární ochrana	138
	● Práva a povinnosti pracujících	138
	● Nejčastější příčiny úrazů a jejich ekonomické důsledky	139
	● Orgány péče o bezpečnost a hygienu práce	140
	● Protipožární ochrana	141
5	Racionalizace práce, normování výkonu a organizace mezd	142
5.1	Racionalizace práce	142
	● Výrobní proces a jeho soulad s rozvojem techniky a organizace	142
	● Základy racionalizace práce	143
	● Racionalizační studie	145
	● Členění operací a rozbor jejich pracovní náplně	147
	● Třídění spotřebovaného pracovního času	147
	— druhy spotřeby času pracovníka při rozporech operací	149
	— druhy spotřeby času pracovníka při rozporech pracovní směny	149
	— druhy spotřeby času výrobního zařízení	151
	— normalizované označování časových složek	151
	● Metody zkoumání organizace práce a měření spotřeby času	152
	— snímky pracovního dne	153
	— snímky operace	157
5.2	Normování výkonu	160
	● Význam výkonových norem pro ekonomiku, organizaci a plánování výroby	160
	● Druhy výkonových norem a zásady normování výkonu	160
	— normy času a normy množství	160
	— normy času jednotlivých operací a souhrnné normy času	161
	— normy času pracovníka a výrobního zařízení	161
	— podmínky určující úroveň výkonových norem	162
	— správnost a pokrokovost norem	163
	● Normativy a způsob jejich sestavení	163
	● Metody pro stanovení norem času	166
	— skladba normy času	166
	— rozborové metody stanovení norem času	169
	— sumární metody stanovení normy času	169
	● Zvláštní případy normování	170
	— normování současně obsluhy několika strojů	170
	— kolektivní obsluha výrobního zařízení a normy obsluhy dílen, výdejen apod.	172

● Souhrnné normy výkonu	173
● Evidence plnění norem a ztrát pracovního času	174
– evidence a kontrola norem	174
– evidence ztrát pracovního času	175
5.3 Organizace mezd	176
● Mzda v socialistické společnosti	176
● Tarifní soustava dělnických mezd	177
– tarifní kvalifikační katalogy	177
– mzdové tarify	178
● Mzdové formy	179
– úkolové mzdy	180
– časová mzda	182
● Prémie, odměny a podíly na hospodářských výsledcích	182
● Příplatky za práci přes čas	184
● Odměny za zlepšovací návrhy a vynálezy	184
● Platová soustava technických a administrativních pracovníků	185
● Sociální složky a doplňky mezd	187
6 Kalkulace vlastních nákladů na výrobu	188
6.1 Účel a druhy kalkulací	188
6.2 Kalkulační jednice, kalkulované množství, druhy nákladů a kalkulační vzorce	189
6.3 Kalkulační metody	192
6.4 Sestavování operativních kalkulací	195
7 Materiálně technické zásobování a odbyt	198
7.1 Význam dodavatelsko-odběratelských vztahů a organizace odbytu	198
7.2 Zahraniční obchod	200
7.3 Činnost zásobovacích útvarů a hospodaření se zásobami	201
7.4 Činnost odbytových útvarů — obchodně technické služby	202
7.5 Organizace, umístění a zařízení skladů	203
8 Plánování a řízení výroby	205
8.1 Národohospodářské plánování	205
● Funkce národohospodářských plánů	205
● Soustava národohospodářských plánů	206
● Metody tvorby národohospodářských plánů	207
● Investiční výstavba z hlediska plánování	208
● Orgány národohospodářského plánování	209
● Nástroje národohospodářského plánu	210
● Vypracování ročního plánu podniku	211

8.2	Základní technickoorganizační a ekonomické propočty v plánování výroby	212
●	Výrobní kapacita podniku a jeho výrobních útvarů	212
—	charakteristika výrobní kapacity a prvky jejího výpočtu	212
—	fond výrobního času	213
—	plánovaná pracnost výrobků	214
—	výrobní kapacita skupiny výrobního zařízení téhož druhu	215
—	výrobní kapacita dílny nebo provozu	217
—	výrobní kapacita podniku a její využití	218
●	Výrobní dávky a série	218
—	základní pojmy a veličiny	218
—	teoretická úvaha o volbě velikosti dávky	220
—	praktické propočty velikosti výrobních dávek (sérii)	222
●	Organizace průběhu výroby a průběžná doba konečných výrobků	223
—	způsoby průběhu výroby a průběžná doba zpracování výrobní dávky	223
—	řešení výrobních linek	229
—	zásoby rozpracovaných výrobků	233
—	průběžné doby konečných výrobků	238
8.3	Vnitropodnikové plánování a řízení výroby	242
—	útvary a základní úkoly operativního plánování a řízení výroby	242
—	účel lhůtového plánování výroby	243
●	Stanovení a základní rozvržení výrobních úkolů	244
—	náplň plánu a výrobní příkazy	244
—	základní časové rozvržení úkolů	244
—	přidělování úkolů provozům a dílnám	245
●	Lhůtové plánování výroby provozů u dílen	245
—	lhůtové plány zaměstnanosti	245
—	lhůtové plány zaměstnanosti v kusové a malosériové výrobě	245
—	lhůtové plány zaměstnanosti v sériové výrobě	247
—	lhůtové plány zaměstnanosti ve velkosériové a hromadné výrobě	248
—	lhůtové plánování výroby v dílnách	251
●	Rozpisky a rozpis výrobních podkladů a dokladů	253
●	Dispečerské řízení výroby	256
—	úkoly a prostředky dispečerského řízení výroby	256
—	kontrola plnění plánu výroby	259
—	kontrola průběhu výroby a kompletace výrobků	259
—	kontrola operativní přípravy výroby	261
—	dispečerské operativní řízení výroby	262
9	Účetnictví, chozrasčot a rozborby činností podniku	263
9.1	Účetnictví	263
●	Hospodářské prostředky výrobního podniku a zdroje jejich krytí	263
—	forma a účel hospodářských prostředků	263

— zdroje krytí hospodářských prostředků	265
— aktiva a pasíva	266
— inventura, inventarizace a inventurní seznamy	266
● Rozvaha, její forma, obsah a členění	267
● Soustava účtů základního účetnictví	268
— účet jako pramen ekonomických informací	268
— rozložení rozvahy do účtů	269
— změny na účtech	269
— podvojná soustava účetnictví	271
— obraty a zůstatky na účtech	271
— obratová předvaha	272
— účty základního účetnictví (účty rozvahové, výsledkové a podrozvahové)	273
— jednotná organizace účtů základního účetnictví	275
● Soustavné syntetické a analytické zápisy v základním účetnictví	276
— účty syntetické a analytické evidence	276
— vzájemné sepětí syntetických a analytických zápisů	277
● Časové zápisy a jejich význam	278
● Organizace a technika účetnictví	279
— organizace účetnictví	279
— oběh dokladů a technika účetních zápisů	279
— ukázky zápisů v základním a vnitropodnikovém účetnictví	280
9.2 Chozrasčot	282
● Podnikový chozrasčot	282
● Vnitropodnikový chozrasčot	283
9.3 Rozbory činnosti podniku	285